

^י א עושי' אר"ח ס"י קסו:
י א ב ג מ"י פ"ו מ"ג' נכנסת הלכה כי סמך עש"ן כ: עושי' אר"ח ס"י קפ סע"ג:
י ב ד מ"י פיע"ע מה"ל שבת הלכה כד סמך עש"ן טו עושי' אר"ח ס"י ל"ו סע"ג א:ג:
י ג ה ו מ"י ומכ"ה שם עושי' אר"ח ס"י ל"ח סע"ג א:
י ד ז מ"י שם הלכה כה ופ"ע מה"ל נכנסת ה"ל ע סמך עש"ן כ טו עושי' אר"ח ס"י ק"ח סע"ג ו:
י וס"י ל"ו סע"ג כ:
‏[[]^{דרוש ס"י ל"ט]}‏

די ז מ"י שם הלכה כה ופ"ע מה"ל נכנסת ה"ל ע סמך עש"ן כ טו עושי' אר"ח ס"י ק"ח סע"ג ו:
י וס"י ל"ו סע"ג כ:
‏[[]^{דרוש ס"י ל"ט]}‏

רבינו חננאל

ובית שמאי סברי מותר להשתמש בשמש עם הארץ. קסברו בית שמאי מותר להשתמש בשמש עם הארץ, ואם נוטל ידיו תחלה ואינו חושש לדקדק בפירורין ללקטם ונמצא מפסיד את האוכלין. והלכתא בהא בבית שמאי דקיי"ל תבין לנטילת ידים ברכה. ובית הלל סברי אסור להשתמש בשמש עם הארץ, וכיון שתלמיד חכם הוא מלקט הראוי תהלקט ומטבד המותר לאבדן. [א"ח] יוחנן נהגו העם כבית הלל אליבא דרבי יהודה. דבשמים ואח"כ מרחץ. בית שמאי אומרים שברא וכו'. אמר רבה כולי עלמא במאור ומאורי לא פליגי דמאורי מברכין, אלא כי פליגי בברא ובורא, כיש סברי ברא לישן עבר הוא, ואנן הכי מביע לן לברוכי להקב"ה דברא הדין נהורא דלקמן. ובית הלל סברי אין ודאי הכי מביע לן לברוכי, מיהו ברא ובורא לישן עבר הוא. מתב רב יוסף כי הנה יוצר התיבר הקב"ה שבכל זמן און יוצר הדין ושבמעי אשה ובורא רוח קיברא, אלמא לאו לישן עבר דוקא. אלא אמר רב יוסף בברא ובורא כולי עלמא לא פליגי דברא לחוד ובורא לחוד, ובורא טפי עדיף לבורא. וכן נמי בורא פרי הגפן, וכן נמי המוציא לחם מן הארץ, שכך הוא אומנתו של הקב"ה לעשות בכל זמן, כי פליגי במאור ומאורי, כיש סברי נהורא חדא הוא דאית לה לנהורא, ובה סברי טובא נהורי אית ליה, נהורא דגחלים ונהורא הדשלתה כממא גווינס. והכי סלקא בשמעת דבורא כולי עלמא לא פליגי דאית קראי דבורא דברא משמע. [אין מברכין ... לעבורה וזה מכלל [...]] במסכתא מברכין והאיניגא [...].] ומ לאו מסיכתא לעבודה דהא אינון מברכין. אין מברכין על הגר שלמים משום דלא שבת.

רב ניסים גאון

אחוריים ותוך ובית הצינעה לתרומה אבל לא לקודש ובפרקא קמא דפס' נדה (דף סו) אמרו דהלכה כר' אליעזר דאמרי חתרוי כלים שניתנו במשקין מטמאין את המשקין ואפי' דחולין ואין פוסלין את האוכלין ואפילו תרומה ולא ילפינן ק"ו מטבול יום כ"י יהושע מפני הטעם המפורש לשם כדאמרין ורבי אליעזר אחוריי כלים דרבנן וטבול יום דאורייתא כר' ומאי שנא אחורי כלים דנקט משום דקילי דתנן [כ"ל] שנטמא במשקין אחוריי חטורין תוכי ואגנו ואגנו וידיו טהורין וזו המשנה בכלים בפכ"ה [משנה ו]. והא דאמרי נמי אין כלי מטמא אדם כי השרץ אלא נגע בכלי וטמאו אותו הכלי אינו מטמא אלא אוכלין ומשקין בלבד אבל אדם לא לפי שאב הטומאה מטמא אדם וכלים ותולדה אתם אוכלין ומשקין מטמאין אדם ונגדיים אן מטמאין והכי אמרי' בפרק אור ליי"ד (פסחים דף כ) שרץ מטמא את הכלי וכלי מטמא את האוכלין ואוכלין מטמאין את המשקין למדנו שלש טומאות בשרץ והתם בפי' חומר בקודש (תנינה דף כג) כדאמר ר' זורא עשאוה כטמא שרץ ואקשינן עליה אלא מעתה לא תטמא אדם כלומר שהכלי שנטמא בשרץ אינו מטמא אדם בעיקר אשר הקדמנו ובגמי' דביצד צולין את הפסח (דף עט) איתא אבל נטמאת הסנין בטומאת שרץ ולבשר הוא דטמא ליה לגברא לא מטמא ליה:
ונביא' כסת לגברא גופיה בספק מדרס דרבנן בתוספתא חגיגה (פ"ג) שרץ פרשת עם הארץ ומדרסו (תחיצו) והיטסו טהורין לחולין ומטמאין לתרומה וטומאת מדרסת איתא מירפשא בחגיגה בפ' אין דורשין (י' וי') דתנן בגדי עם הארץ מדרס לפרושים בגדי פרושים מדרס לאוכלי תרומה ובתוספתא טהרות (פ"ג) שנו

תב"ף צנטיאל' ידים סעודה. והאי דלא חשיב ליה לעיל בפ' כ"מ (דף מז). נכדי לחדך תכיפות משום דשנויה **ס** צמסנה לא חש למתנייה: **דבר** אחר אין נביאל' ידים צחולין מן התורה וכו'. יש ספרים שכתבו צהן הכי קאמרי להו **ס** צ"ש צנית הלל אפילו לדידכו דלמריטו אסור להשתמש צשלמן שני משום אוכלי תרומה הא עדיפא דאין עטילת ידים לחולין מן התורה מוטב וכו' ולא יטמאו וכו' ול"נ דהא קאמרי צ"ש דאסור להשתמש צשלמן שני ודוחק לומר כמו שפירש רש"י שמא צמקרה צעלמא ישממש אלא נראה כספרים שכתבו צהן מאי דבר אחר הכי קאמרי להו צ"ה צ"ש וכ"מ מ"ש גצי אולכין דחיישינן ומ"ש גצי ידים דלא חיישינן וכו' והשמא לא הוי האי דבר אחר כי ההיא דלעיל שאינו לרין לטעם ראשון אבל הכל האי ד"א לא צא אלא לפרש טעמא דצ"ה קאמר וליישב דצריהס:

פירורין דהית בהו בית מותר לאבדן ביד. מיהו קשה לעניותא כדלמרינן צפרק כל הצטר (דף קה:): **בבוליה** פירקין **הצ"ה** כב"ה צבר מוא. **וה"ו** והא צהסוף לימזור למקומנו ויצרך משמע דהלכה כצ"ש לקמן (דף נג:): צשמעין (דף קה:): **בבוליה** פירקין **הצ"ה** כב"ה צבר מוא. **וה"ו** והא צהסוף לימזור למקומנו ויצרך משמע דהלכה כצ"ש לקמן (דף נג:): צשמעין (דף קה:): **בבוליה** פירקין **הצ"ה** כב"ה צבר מוא. **וה"ו** והא צהסוף לה משום דהתם אפי' צ"ה מרוד לצ"ש אלא שלא הטריחוהו **ס** לכך: **נהגו** העם **כב"ה** א"יבא דרבי יהודה. תימא דצלק **ס** אפילו לכתמלה שגוינן כן ופסק **ס** הדר (דף כג): אומר נכגו אורוי לא מורינן ואי עמד הכי לא מהדרינן ליה וי"ל דהתם איכא אמוראי דפליגי חד אמר הלכה וזהו פירוש הלכה לכתמלה ומורינן הכי א"כ נהגו דקאמר אידך הוי דיעמד אבל הכא יכול להיות דאין כן אלא נהגו **ס** גרידא: **בברא** **כ"ע** **ס**. **וה"ו** והאי הוואיל ול"פ צלשון צרא אמאי אמר צורא וי"ל דלשון קרא עדיף: **וכי**

דאית להו עיקר מדאורייתא:
את הבית ואחר כך נוטלין לידים תחלה נמצא אתה מפסיד את האוכלין **ב** אבל נט"ל לב"ש תחלה לא סבירא להו מ"ט משום פירורין ובה"א אם שמש תלמיד חכם הוא נוטל פירורין שיש בהן כזית ומניח פירורין שאין בהן כזית מסייע ליה לר' יוחנן **ד**א"ר יוחנן פירורין שאין בהם כזית מותר לאבדן ביד במאי קמיפלגי ב"ה סברי אסור להשתמש בשמש ע"ה וב"ש סברי למותר להשתמש בשמש ע"ה א"ר א"ר חנינא א"ר הונא בכוליה פרקין הלכה כב"ה בר מזהא דהלכה כב"ש ור' אושעיא מתני אפיכא ובהא נמי הלכה כב"ה:
בש"א נר ומוזן וכו': **ר** רב הונא בר' יהודה איקלע לבי רבא חזייה לרבא דברין אבשמים ברישא א"ל מכדי ב"ש וב"ה אמאור לא פליגי **ס** דתניא בש"א נר ומוזן בשמים והבדלה ובה"א נר ובשמים מוזן והבדלה עני רבא בתריה זו דברי ר"מ אבל ר' יהודה אימר לא נחלקו ב"ש וב"ה על המוזן שהוא בתחלה ועל הבדלה שהיא בסוף על מה נחלקו על המאור ועל הבשמים שבש"א על המאור ואח"כ בשמים ובה"א בשמים ואח"כ מאור וא"ר יוחנן נהגו העם כב"ה אליבא דרבי יהודה:
בש"א שברא כו': אמר **ב** רבא בברא כ"ע לא פליגי דברא משמע כי פליגי בבורא ב"ש סברי בורא דעתיד למברא וב"ה סברי בורא נמי דברא משמע מתיב רב יוסף ויצור אור ובורא חשך ויצור הרים ובורא רוח **ב** בורא השמים ונוטיהם אלא א"ר יוסף בברא ובורא כ"ע לא פליגי דברא משמע כי פליגי במאור ומאורי דב"ש סברי חדא נהורא איכא בנוורא וב"ה סברי טובא נהורי איכא בנוורא תנ"ה אמרו להם ב"ה לב"ש הרבה מאורות יש כאור: אין מברכין כו': בשלמא נר משום דלא שבת אלא בשמים מ"ט לא אמר רב יהודה אמר רב והכא במסכת עובדי כוכבים מפני שסתם מסכת עובדי כוכבים לע"ז היא הא מודקתני סיפא אין מברכין לא על הנר ולא על הבשמים של ע"ז מכלל דרישא לאו בע"ז עסקינן א"ר חנינא מסורא מה טעם קאמר מה טעם אין מברכין לא על הנר ולא על הבשמים של עכו"ם מפני שסתם מסכת עובדי כוכבים לע"ז ת"ר אור ששבת מברכין עליו ושלא שבת אין מברכין עליו **א**

טוכו ואוגנו ואזנו וידיו טהורין. לכיון דטומאה זו דרבנן היא עבדו צה היכרא לדידעו דמדרבנן היא כי היכי דלא לשרוף עלה תרומה וקדשים והקילו צה וכן מפורש צצכורות (דף נח.). אוגנו שפתו הכפולה ללד חוץ הראוי לתשמיש. אזנו כמו און הצנית שקורין אנש"א צלע"ו. וידיו כלי שיש לו יד כגון מחבת:
גורה משוס

נילוואת. שמא יתנו נילוואת מתוכה על אחוריו ויטמאו משקין שמאחוריו מחמת אחורים ויטמאו את הידים הלכך נוטלים לידים תחלה שלא יטמאו את אחורי הכוס. ולמאי דחיישי צ"ה מחמת אחוריו לאו חששא הוא דהא אסור לאשתמושי ציה: **וכ"ה** סברי מוסר להשתמש צו. הלכך לחששא דידן איכא למיחש צלל לחששא לדיכו וליכא למיחש דלא איכפת לן אס יטמאו לחוריו: **הא עדיפא**. למוזג הכוס תחלה ואח"כ נט"י תקף לסעודה ולא אחיא חששא דנילוואת ומפקעה הלכתא. וזו מהלכות סעודה היא: **משקין צמפפא**. שמא יהא משקה טופח עליה מחמת נגוז הידים ויחזרו ויטמאו את הידים שיקנה צה תמיד צתון סעודה: **ונטמייא כסת למפא**. צלל משקין: **אין** כלי. שאינו אכ הטומאה מטמא כלים ולא ארס והוא זיהר שלא יגעו ידיו צצקת אס ראשונה היא לטומאה: **מחמס שנתן**. כדמפרש לקמיה דצצרי צ"ה מותר להשתמש צשלמן שני: **משוס אוכלי סרומא**. צהשני פוסל את התרומה: **אפילו הכי הא עדיפא**. לחוש שמא איכע מקרה שישתמשו צשלמן שני ולא ייחנה על גצי השלחן שלא תטמא את האוכלין מחמת משקין צצה מלחוס שלא תטמא מחמת כסת ותחזור ותטמא את הידים: **מפסיד אס האוכלין**. שמיים אחרונים נתנין עליהם ונמאסיס: ה"ג צצוספתא **צה"א** אס שמס ס"ח הוא נוטל פירורין שיש צהן כזית ומניח פירורין שאין צהס כזית: **מתני איפכא**. מפין צהן סיפא צצ"ש לצ"ה וצצ"ה לצ"ש וקצע צהא נמי הלכה כצ"ה: **וא"ר יוחנן גרסי'**: **דברא משמע**.

לשעבר ויפה לאומרו שעל צציות האור צצרה צצשת ימי צצצא משצתין אמו לו שצצ"ש צצצא כדלמרינן צצפסיס (פ"ד דף נז:).

צורא. דבר שהוא צורא תמיד והא לא שייכא הכא שהרי כבר צצרא: **הצצה מאורות**. שלהצת אדומה לצנה ויקרקקת: **משוס דלא צצט**. ממלאת עצירה שהעוצד כוכבים עושה מללכה לאורו ומניח לקמן אור שלא צצת און מצרכין עליו הוואיל ועצדה צו עצירה: **צמכסא עונדי כוכבים**. לאכילה לסעודה: **א**

שטמטא משקה אין מטמא כלי כר ואמרינן (שם דף יט) האי סכין דנגעה במאי אי נימא דנגעה בבשר הוא ואי אורכל מטמא כלי אלא דנגעה במחט אין היא [כלין] מטמא כלי ובפי' אין דורשין בעריות (תנינה דף כ) אמרינן אמאי הסל טהור טמא מגריפה לסל אין כלי מטמא כלי ואית נמי בשחיתת קדשים (דף צט) בגמרא דטבול יום ובגמי' דבני מערבא גרסי מתניתא שבתולין של שיש או של פרקים שאינן מקבלין טומאה: אין מברכין לא על הנר ולא על הבשמים של עכו"ם הוואיל ותנן מעיקרא אין מברכין לא על הנר ולא על הבשמים של גוים אמאי איצטריך חו למיתני של עכו"ם אלא ככלל דהיא עכו"ם דישאלא היא והכי אמרינן בתלמוד ארץ ישראל של עכו"ם ולא של גוים היא היפרת בעכו"ם של ישראל:

א [נוספתא פ"ה הכין] (ג) נסך [מ] [פסחים יט:] מניגה כ. כ. (ד) חולין [ג.], **א** [נוספתא פ"ה הכין] (א) שנת קמח. **ע"ש** תבוס' וצמוס' מחמת חו: דהי מטוויית הפסוח' (א) פסחים קב. (א) [דמקן] (ט) נאולי צ"ל [צצריהא] (ט) ע"י צצריהא ורא"ש נראה דכך נוספתא מאי לא שבת שלא שבת ממלכתא עצירה אבל אור של מיה וכל חולה מצרכין עליו מנא נמי הכי עששת סיפיה וכו'. **א** (צ צצריהא) (ט) צ"ל צ"ה צ"ש וכו"ה דצפ"י, (ט) [ועמור סוכה ג. ד"ה ואלמר לך], (ט) [לפנינו שם למא דק צמס' מענית כו: אית' קן], (ט) [ע"ש חו' פסחי קב. ד"ה ואלמר ר"ה טו: ד"ה וכו',

תורה אור השלם

- ↑ יוצר אור ובורא חשך עשה שלום ובורא רע אני ה' עשה כלי אלה: ישעיהו מה ז
- ↑ כי הנה יוצר הרים וברא רוח ומניד לאדם מה שחו עשה שחר עיפה ודרך על קפיתו ארץ ו' אלהי צבאות שמו: עמוד ג
- ↑ כה אמר האל ה' בורא השמים ונוטלים ריקע הארץ וצבאציה נתן נקמה לגעם עליה ורחמי להלכים בה: ישעיהו מב ה

הנהגות הב"ח

א [נבי' מפסיד את האוכלין צאלל כלי יכו' משוס פירורין] מאי' ויצי' סיפא לא גרסי וכו':

לעניו רש"י

אנש"א. און. דית' של (כלי).

מוסף רש"י

תרכי ואוגנו. דהיינו צית קבול המתקן שיצוט עליו, ל"א אוננו היינו שפתו (בכורות נח.), ואוננו. וזו מה שעשין מצניות של חסך צצית אחיה שקורין מנסיי (שם). וידיו. נגון כלי חסך שעשין לו צנד לחחורי לחתו צו (שם). נטמא תוכי. אפי' צצמואה דצצ"ה (תנינה כ"ב). שסתם מסכת עכו"ם לע"ז. אכל של ישתמלסו לע"ז מצרכין שאין מסתמין לע"ז (נהורא ח"א ס"י סב).

רב ניסים גאון (המשך)

מי שדרסה אשה על בגדיו בבדיו טמאין מדרס ובגמרא דבני מערבא [בחגיגה פ"ב הלכה ז] אמרי ר' יבא ששם ר' יוחנן במגעות שנו בעא ר' זעירא קמיה ר' אסא מאיבן נטמא הבגד הזה מדרס אמר ליה חיפרר שחיתת אמתו של עם הארץ וישבת עליו ערומה ועבדי עם הארץ הרי היא אחת מששה ספיקות שגזרו באושא כדתנן בבמי' טהרות פכ"ד (משנה ו) ל' ר' ספיקות שורדין את התרומה כו' ובפי' הדר עם הארץ [ועכו"ם] בחצר יש כהנה רבות ובפי' יציאות השבת (דף טו) אמרי אמר עולא שפיקות באושא גזר רבנן עליהן ומכאן נאמר דספק מדרסת דרבנן ובפי' פירוש דתנן (דף יט) פירוש דהנוט מעלות דרבנן ניהו ומטבטכ בכורות בפי' הלוקח בהמה (דף כג) אית ואביעת אימא טומאת עם הארץ דרבנן וטומאת משקין דרבנן כו': ונמא (שולחן) [כסת] למפא אמר כלי מטמא כלי הא מעמי' לה נמי דאמרינן שרין מטמא את הכלי וכלי מטמא את האוכלין דאלמא כלי אינו מטמא אלא או ארכלין או משקין ואין כלי מטמא כלי ומפרש בפי' אור ליי"ד (פסחים דף יח) ולא ר' ק"ו הוא ומה כלי

שטמטא משקה אין מטמא כלי כר ואמרינן (שם דף יט) האי סכין דנגעה במאי אי נימא דנגעה בבשר הוא ואי אורכל מטמא כלי אלא דנגעה במחט אין היא [כלין] מטמא כלי ובפי' אין דורשין בעריות (תנינה דף כ) אמרינן אמאי הסל טהור טמא מגריפה לסל אין כלי מטמא כלי ואית נמי בשחיתת קדשים (דף צט) בגמרא דטבול יום ובגמי' דבני מערבא גרסי מתניתא שבתולין של שיש או של פרקים שאינן מקבלין טומאה: אין מברכין לא על הנר ולא על הבשמים של עכו"ם הוואיל ותנן מעיקרא אין מברכין לא על הנר ולא על הבשמים של גוים אמאי איצטריך חו למיתני של עכו"ם אלא ככלל דהיא עכו"ם דישאלא היא והכי אמרינן בתלמוד ארץ ישראל של עכו"ם ולא של גוים היא היפרת בעכו"ם של ישראל:

אלו דברים פרק שמיני ברכות

16 גי' העוקר למ"ש מבנה ומליקה ע"י ענבר עשית ונבר אלמס כך אי' מני"ה עשית שהיה דולקת והולכת כל היום כולו מביאין ממנה אור להצלה ועי' ברא"ש, 17 גילה לנו מוספתא דשבת פ"י ה"ג, 18 [דמנא], 19 [מוספתא פ"ה ה"ג], 20 [מוספתא פ"ה], 21 [מוספתא פ"ה], 22 [מוספתא פ"ה], 23 [מוספתא פ"ה], 24 [מוספתא פ"ה], 25 [מוספתא פ"ה], 26 [מוספתא פ"ה], 27 [מוספתא פ"ה], 28 [מוספתא פ"ה], 29 [מוספתא פ"ה], 30 [מוספתא פ"ה], 31 [מוספתא פ"ה], 32 [מוספתא פ"ה], 33 [מוספתא פ"ה], 34 [מוספתא פ"ה], 35 [מוספתא פ"ה], 36 [מוספתא פ"ה], 37 [מוספתא פ"ה], 38 [מוספתא פ"ה], 39 [מוספתא פ"ה], 40 [מוספתא פ"ה], 41 [מוספתא פ"ה], 42 [מוספתא פ"ה], 43 [מוספתא פ"ה], 44 [מוספתא פ"ה], 45 [מוספתא פ"ה], 46 [מוספתא פ"ה], 47 [מוספתא פ"ה], 48 [מוספתא פ"ה], 49 [מוספתא פ"ה], 50 [מוספתא פ"ה], 51 [מוספתא פ"ה], 52 [מוספתא פ"ה], 53 [מוספתא פ"ה], 54 [מוספתא פ"ה], 55 [מוספתא פ"ה], 56 [מוספתא פ"ה], 57 [מוספתא פ"ה], 58 [מוספתא פ"ה], 59 [מוספתא פ"ה], 60 [מוספתא פ"ה], 61 [מוספתא פ"ה], 62 [מוספתא פ"ה], 63 [מוספתא פ"ה], 64 [מוספתא פ"ה], 65 [מוספתא פ"ה], 66 [מוספתא פ"ה], 67 [מוספתא פ"ה], 68 [מוספתא פ"ה], 69 [מוספתא פ"ה], 70 [מוספתא פ"ה], 71 [מוספתא פ"ה], 72 [מוספתא פ"ה], 73 [מוספתא פ"ה], 74 [מוספתא פ"ה], 75 [מוספתא פ"ה], 76 [מוספתא פ"ה], 77 [מוספתא פ"ה], 78 [מוספתא פ"ה], 79 [מוספתא פ"ה], 80 [מוספתא פ"ה], 81 [מוספתא פ"ה], 82 [מוספתא פ"ה], 83 [מוספתא פ"ה], 84 [מוספתא פ"ה], 85 [מוספתא פ"ה], 86 [מוספתא פ"ה], 87 [מוספתא פ"ה], 88 [מוספתא פ"ה], 89 [מוספתא פ"ה], 90 [מוספתא פ"ה], 91 [מוספתא פ"ה], 92 [מוספתא פ"ה], 93 [מוספתא פ"ה], 94 [מוספתא פ"ה], 95 [מוספתא פ"ה], 96 [מוספתא פ"ה], 97 [מוספתא פ"ה], 98 [מוספתא פ"ה], 99 [מוספתא פ"ה], 100 [מוספתא פ"ה]

תורה אור השלם

1. ברב עם הדרת מלך ובאפס לאם מחמת ריון: משלי יד כח

גליון הש"ס

נמי' מחצה על מחצה נמי' מבדל. עי' פירוש יו"ד סי' קמ"ד קט"ו: רש"י: "ה"ה ברפא בו' שתיים לומר בו' והוא כפיון דבר' פק ר"ב מיום שנגדלו שמים וארץ לא היה אדם חולה אלא אם היה בדבר' או בזקוק והיה עושה ושמחו יולד ממניו עד שג' יעקב אבינו ובקש רמתיס ואמר רבון כל העולמים אל תקח נפשו ממני עד שגלה את בני ובעונו ועמרו לו לפיך חיב אדם לומר בענישמו חיים שנתפך המת היה לאור שנאמר ענישמו תהי אור:

הגהות הגר"א

[א] נמי' הא לילי' אדם חסוד וזכר' הא וז' דליכא. י"ב גי' נסת' ר"ח דליכא:

לעוין רש"י

לנטייר"א. פנס.

אי נימא לא שבת מחמת מלאכה ואפי' היא מלאכה של היסר. כגון של חולה ושל חיה קאלמר דאין מצרכין: **עששים.** לנטייר"א: **שהיפה דולקת והולכת.** מע"ש וצבית ישראל: **למ"ש מצרכין.** לפי שלא נעצרה בה עצירה שלא הדלקה צצנת: **נכרי שהדליק מישראל.**

משחשכה מ"ש: **הך איסורא זולא.**

מתוך ששלשבת דולקת והולכת קמא קמא פרח ליה: **המוליא שנהבם לר"ה.** צצנת חיוב, ומוקמינן לה בצמקת צילה' כגון דשייפיה לחרס משחא ואתלי בה נורא דגחלת ליכא אלא שלהבת ומשום חרס לא מחייב דלית בה שיעורא: **מה שעקר לא הניח.** והואלת צצנת לא מחייבא עד דליכא עקירה מרשות זו והנחה ברשות זו: **גורה משום נכרי ראשון ועמוד ראשון.**

אי שרית צנכרי שהדליק מנכרי משחשכה אחי לצרכי צנכרי שהדליק מצעוד יוס וצאותו אור עצמו שלא נמוסף משחשכה כגון שמצרך עליו סמוך לחשכה מיד: **גדול מוכחא מלחא דנכרי הוא.** ואין נריך לבדוק אחריו דאי איתא דישראל הוא לא היה ממנה סמוך לחשכה מיד לאחוז האור בידו: **כפי הכשן.** ששורפים בו אצנים לסיד. אם עצה כחור היוצא מפי הכשן נהורא צריח היא ולהשתמש לאורה היא נעשית: **ואם לאו.** לאו לאורה נעשית אלא לצשל ואין מצרכין אלא על שנעשה להאיר: **צמחלה.**

צמחלת שריפת אצנים אין האור להאיר: **צנוק.** לאחר שנשרפו האצנים רובן מדליקין אור גדול מלמעלה למרק שרפת האצנים ומשתמשין נמי לאורה: **של סגור.** צנוק מצרכין עליו. לאחר שהוסק הסגור והפת צמחה מדליקין קסמין דקין צפוי להאיר ולקלוט חומו לחוכו וכיון דמשתמש לאורו מצרכין עליו: **אור של צית הכנסת.** דליכא אדם חסוד לצבור הדליקה ולא שצריך לאור אלא לצבור צענמא ואין מצרכין עליו: **ליכא אדם חסוד.** להאיר להם הדליקה ומצרכין: **הא והא דליכא אדם חסוד.** ואי ליכא חונא שמש שאוכל צבית הכנסת אף לאורה עשויה שיאכל החון לאורה ומצרכין: **הא והא דליכא חונא.** ואיכא סהרא שהחון יכול לאכול לאורה אין מצרכין על הנר שלא להאיר הדליקה אלא לצבור אדם חסוד: **מפני צנוול צית המדרש.** צצנתן שאחד מצרך לכולם הם כרייסיס לשמוק מנרקתם כדי שיתכווו כולם וישמעו אליו ויענו אמנ: **מרפא.** לאדם המתעטעט * שרגילים לומר אסותא: **נר לצבור.** המת עזידא: **צשמים עבדי לעבורי ריחא.** דספרחוו של מת עבדי ולא להריח: **גל.** מת שהוא חסוד להוציא לפניו נר ציום אם הוציאו צלילה צמוצלי שבת לקצורה אין מצרכין על אותו נר דלכבוד עזידא ולא להאיר: **וגל.** מת שאינו חסוד להוציא נר לפניו ציום אלא צלילה מצרכין עליו אם הוציאוהו צמוצלי שבת לקצורה: **מצרכין עליו.** דלהאיר עזידא: **צשמים.** שמוליך אדם אקטניס לצית הכסא להעציר ממנו ריח רע של צהכ"ס אין מצרכין עליו:

ושמן העשוי להעציר את הוזהמא. שמציאים צנוק הסעודה לסקן ידים מוזהמות והוא מבושם צצשמים: **אין מצרכין עליו.** צורה עליו צשמים אלא צורה שמן ערב מצרכין אס שמן של אפרסמון הוא. והא דלמר צכילד מצרכין (לעיל דף נג.) האוי משחא צכישא וטחינא מצרכין עליו צע"צ לא צכא צמוך הסעודה קאלמר אלא צכא להריח: **לגמר אס פלגיס.** לצשם צעשנו את הצגדים: **צנטיירא.** היו רגילים לגמר ערבי צצנתם וצפפורי צמו"ש: **לל**

וכי תימא הך איסורא אזל ליה. ה"מ לאקשו"י אי הכי נכרי מנכרי נמי אלא עדיפא מיניה פריך דה"מ לשנויי כדמשני צצמוך: **גזירה משום נכרי ראשון ונכרי ראשון משום עמוד ראשון וכו'.** חלד גורה היא דגורו חכמים כל אש נכרי צציד הנכרי דאי לא הא לא קיימא הא אצל נכרי שהדליק מישראל וישראל מנכרי מצרכין עליו והכי קיימא לן:

הא דאיכא אדם חסוד. אס כן משום צכודו של חסוד ולא לאורה כן פרש"י ור"ח פירש איכא צלדס חסוד לאורה וצדליכא אדם חסוד עשוי לצכוד צית הכנסת: **אין מצרכין עליו.** פירש"י מיהו מצרכין עליו צרוך צצנת שמן ערב והא דלמר לעיל צכילד מצרכין (ד' מג.) האוי משחא צכישא מצרכין עליו צורה עליו צשמים היינו צכא להריח ולא מיירי צמוך הסעודה: **צכיליה**

שעקר לא הניח ומה שהניח לא עקר אלא לעולם דאיסורא נמי איתיה וכי קא מברך אתוספתא דהתירא קא מברך אי הכי נכרי מנכרי נמי אין ה"נ גורה משום נכרי ראשון ועמוד ראשון: **ת"ר** היה מהלך חוץ לכרך וראה אור אם רוב נכרים אינו מברך אם רוב ישראל מברך הא גופא קשיא אמרת אם רוב נכרים אינו מברך הא מחצה על מחצה מברך והדר תני אם רוב ישראל מברך הא מחצה על מחצה אינו מברך ברין הוא דאפי' * מחצה על מחצה נמי מברך ואיידי * (דתנן) רישא רוב נכרים תנא סיפא רוב ישראל ת"ר היה מהלך חוץ לכרך וראה תינוק ואבוקה בידו בודק אחריו אם ישראל הוא מברך אם נכרי הוא אינו מברך מאי איריא תינוק אפי' גדול נמי אמר רב יהודה אמר רב הכא בצמוך לשקיעת החמה עסקי' גדול מוכחא מילתא דודאי נכרי הוא תינוק אימר ישראל הוא אקרי ונקיט: **ת"ר** היה מהלך חוץ לכרך וראה אור אם עבה כפי הכבשן מברך עליו ואם לאו אינו מברך עליו תני חדא אור של כבשן מצרכין עליו ותניא אידך אין מצרכין עליו לא קשיא והא בתחלה הא לבסוף תני חדא אור של תנור ושל כירים מצרכין עליו ותניא אידך אין מצרכין עליו לא קשיא הא בתחלה הא לבסוף תני חדא אור של בית הכנסת ושל בית המדרש מצרכין עליו ותניא אידך אין מצרכין עליו **ל"ק** * הא דאיכא אדם חסוד הא דליכא אדם חסוד ואי דליכא חונא ואב"א הא והא דאיכא חונא ולא קשיא * הא דאיכא סהרא והא דליכא סהרא: **ת"ר** * היו יושבין בבית המדרש והביאו אור לפנייהם בש"א כל אחד ואחד מברך לעצמו יובה"א אחד מברך לכולן משום שנאמר י ברוב עם הדרת מלך בשלמא ב"ה מפרשי טעמא אלא בית שמאי מאי טעמא קסברי מפני בטול בית המדרש * תניא נמי הכי של בית רבן גמליאל * לא היו אומרים מרפא בבית המדרש מפני בטול בית המדרש: **אין מצרכין לא על הנר ולא על הבשמים של מתים:** מ"ט נר לכבוד הוא דעבידא בשמים לעבורי ריחא הוא דעבידי אמר רב יהודה אמר רב * כל שמוציאין לפניו ביום ובלילה אין מצרכין עליו וכל שאין מוציאין לפניו אלא בלילה מצרכין עליו אמר רב חונא י בשמים של בית הכסא ושמן העשוי להעביר את הוזהמא אין מצרכין עליו למימרא דכל היכא דלאו לריחא עבידא לא מצרכין עליוהי מיתבי * *הכנסת לחנותו של בשם והריח ריח אפילו ישב שם כל היום כלו אינו מברך אלא פעם אחד נכנס ויצא נכנס ויצא מברך על כל פעם ופעם והא הכא דלאו לריחא הוא דעבידא וקמברך אין לריחא נמי הוא דעבידא כי היכי דנירוח אינשי וניתו וגובון מיניה תנו רבנן * היה מהלך חוץ לכרך והריח ריח אם רוב עובדי כוכבים אינו מברך אם רוב ישראל מברך רבי יוסי אומר אפי' רוב ישראל נמי אינו מברך מפני שבנות ישראל מקטרות לכשפים אטו כולוהו לכשפים מקטרת ה"ל מיעוטא לכשפים ומיעוטא נמי לגמר את הכלים אשתכח רובא דקטרת לריחא עביד וכל רובא דלאו לריחא עביד לא מברך אמר ר' חייא בר אבא אמר רבי יוחנן המהלך בערבי שבתות בטבריא וכמוצאי שבתות בצפורי והריח ריח * אינו מברך מפני שחוקתו אינו עשוי אלא לגמר בו את הכלים תנו רבנן היה מהלך בשוק של עכו"ם נתרצה להריח הרי זה חוטא: **ואין**

טו א ב מיי פכ"ע מהל' שבת הל' כו טושי"ע ארי"ח סי' רלח טעף ה': טו גו ג מיי' טס הל' כו טושי"ע טס סעי' ו: יו ד (מיי' פיי"ח מהל' שבת הלכה ה' סגנו עשין טעו): יז ה מיי' פיי"ח מהל' שבת הלכה ה' סגנו עשין טעו): יח ה מיי' פיי"ח מהל' שבת הלכה ה' סגנו עשין טעו): יט ו (מיי' פיי"ח מהל' שבת הלכה ה' סגנו עשין טעו): כ ח ט מיי' טושי"ע טס טעף ז': כו ט טושי"ע ארי"ח סי' רלח טעף ז': כז ט טושי"ע טס טעף ז': כח ט טושי"ע טס טעף ז': כט ט טושי"ע טס טעף ז': לו ט טושי"ע ארי"ח סי' רלח טעף ז': לז ט טושי"ע ארי"ח סי' רלח טעף ז': לח ט טושי"ע ארי"ח סי' רלח טעף ז': לט ט טושי"ע ארי"ח סי' רלח טעף ז':

רבינו חננאל

אסיקנא אור שלא שבת אין מצרכין עליו, אבל אור שושבת מצבורה כגון אור שלחיה אור [של חולה] אף על פי [שהיה דולק כל היום מצרכין עליו מפני ששבת ממלאכת עבירה] וכן עששית שוהיה דולקת כל השבת, במצואי השבת מצרכין עליה. ישראל שהדליק מגוי מצרכין עליו אי אפישר דלא מוסף, וכי קא מברך אתהירא] קא מברך. אבל גוי שהדליק [מגוי] אף על פי [דאוסף לא [מצרכין עליו]. (היה מהלך וראה) אור [דולק], אם רוב ישראל מברך, אם רוב גוים אינו מברך, מחצה על מחצה מברך. לא פליגי דאית קראי דבורא דברא משמע. [אין מצרכין ... לעבורה זה מכלל [...].] מצרכין מצרכין והאיך דאין דן...]תם לא מסיבתם לעבורה וזה אינו מצרכין. אין מצרכין על הנר שלגוים משום דלא שבת. אסיקנא אור שלא שבת אין מצרכין עליו, אבל אור שושבת מצבורה כגון אור שלחיה אור [של חולה] אף על פי [שהיה דולק כל היום מצרכין עליו מפני ששבת ממלאכת עבירה] וכן עששית שוהיה דולקת כל השבת, במצואי השבת מצרכין עליה. ראה תינוק סמוך לשקיעת החמה ואבוקה בידו, בודק אחריו שמא בר ישראל הוא ואיקרי נקט, ואילא אסיר. אור של כבשן ושל תנור ושל כירה, תני הודא מצרכין עליו ותניא אידך אין מצרכין. לא ק[שיא כאן] בתחילה כאן [בסוף], פ"י בתחלת [הדליקה] דעדיין לא [אחו] האין ברוב העצים וקוטרא הוא דסליק ולא צאל נהורא אין מצרכין אלא בסוף שכבר הדליק והעלו שלהבת מצרכין. אור של כנסת ושל בית המדרש תני חדא מצרכין ותניא אידך אין מצרכין. איתני לפרושי הא דאיכא חונא הא דליכא חונא יש מין שאומרי אי איכא [חונא דאכיל בבית הכנסת לנהורא עביד וסברן עליו, ואי ליכא חונא, לכבוד בית הכנסת עשוי

באדם חשוב לאורה, וכדליכא אדם חשוב עשוי לכבוד בית הכנסת.

ואיניש עשוי. ואיכתיב וכו' הא דאיכא אדם חשוב הא דליכא אדם חשוב. פ"י באדם חשוב לאורה, וכדליכא אדם חשוב עשוי לכבוד בית הכנסת.